

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.639/2018/7.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Czeglédy és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Fodor Tímea ügyvéd)

Az alperesek:

I. rendű

II. rendű

III. rendű

IV. rendű

Az alperesek képviselői:

Balsai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. ifj. Balsai István ügyvéd) I. rendűért

Őszy Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Kovalcsuk András ügyvéd) II. rendűért

Dobrossy és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szabados Gergő ügyvéd) III. rendűért

Dr. Gaál Zsolt ügyvéd IV. rendűért

A per tárgya:

Személyiségi jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

A felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.275/2018/4-II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 29.P.21.615/2017/24.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. és III. rendű alpereseknek személyenként 25.400 (huszonötezer-négyszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes köteles az államnak megtéríteni külön felhívásra.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2015 áprilisában értesült a közvélemény arról, hogy az Európai Unió Bizottsága az európai uniós pénzügyi támogatási szabályozás ellenőrzésével, vizsgálatával Magyarországot és más tagállamokat is érintően a felperesi társaságot bírta meg. Ezzel összefüggésben az I. rendű alperes által üzemeltetett pestisracok.hu internetes hírportál egy cikksorozatot jelentetett meg, amelyben azokat az összefüggéseket igyekezett bemutatni, amely álláspontjuk szerint rávilágítanak a felperes „bűnös múltjára”.
- [2] 2015. április 23-án jelent meg ezen a portálon „...” című cikksorozat első része. Ebben az szerepelt, hogy „a felperesi vállalkozás több szálon is összeért a magyar olajmaffia legsikeresebb és legveszedelmesebb szervezett bűnözői csoportosulásával, a több leszámolásos gyilkosság miatt felelősségre vont .. volt cégével, az ..-vel.” A cikkben egyetértésüket fejezték ki a ..parlamenti képviselőcsoportjával, amely aggályosnak tartja a megbízást, azonban nem a képviselők által kifogásolt okból, hanem azért, mert a felperesi társaság „több szálon is kapcsolódik a magyar olajmaffia leghírhedtebb vállalkozásához”, az ..-hez. Ezután a cikk foglalkozik az .. alakulásával, a céget létrehozó bűnözésből élő személyeket és egyéb, az Rt. működésében szerepet játszó személyt sorol fel, idézi a .. ténymegállapító albizottság volt vezetőjének nyilatkozatát, aki az Energol által kialakított működési formát az egész országra veszélyesnek tartja. Ezt követően a cikk felsorakoztatja a korábbról már ismert és a sajtóban részletesen tárgyalt tényeket, amelyek révén a felperesi társaságot az .. köti. Idézi a büntetőeljárás során tett egyik tanúvallomást, egyéb, annak során feltárt bizonyítékokat. A cikk felvázol egy céghálót, amelyben olyan személyeket jelöl meg, akik a felperessel is összefüggésbe hozható.
- [3] Ugyanezen a napon a II. rendű alperes a „...” című cikket jelentetett meg, amely a .. portálon megjelent cikkekre utalással azt közölte, hogy „...”. A korábbi cikkekre utalással az is szerepelt, hogy „A portál az .. a magyar olajmaffia legsikeresebb és legveszedelmesebb szervezett bűnözői csoportosulásaként, a többi gyilkossági ügyben megvádolt .. cégeként írta le.”
- [4] A III. rendű alperes 2015. április 24-én az általa működtetett .. elnevezésű televíziós csatorna .. című hírműsorában „...” címmel ugyancsak a .. portálra utalva azt közölte, hogy ez a portál arról

írt, hogy „... , amelynek .. volt az egyik alapítója és igazgatója. A .. pedig most arról írt, hogy az .. több szálon is kapcsolódhat a '90-es években az olajbotrányról elhíresült céggel, az ..-vel”.

- [5] A IV. rendű alperes a .. portálon az I. rendű alperes cikkére utalva 2015. április 23-án „... az .. több szálon is összeért az ..” címmel tett közzé közleményt, ebben az I. rendű alperes közleményére utalva ugyancsak azt írta: „Az .. több szálon is összeért az ... A .. portál csütörtökön megjelent cikke szerint .. volt kormányfő érdekeltségébe tartozó ..több szálon is összeért az egykori ..-vel. A portál az .. a magyar olajmaffia legsikeresebb és legveszedelmesebb szervezett bűnözői csoportosulásaként a több gyilkossági ügyben megvádolt .. cégeként írta le.”
- [6] A II., III. és IV. rendű alperesek az I. rendű alperes cikkének további részeit összefoglalóan, rövidítve adták közre. A .. 2018. április 29-i közleményében adott hírt arról, hogy .. és a .. a felperesi cég megbízásával összefüggésben levélben fordult az Európai Bizottság főigazgatójához és az Európai Bizottság elnökéhez, amelyben a megbízás miatti aggályait fejezte ki.
- [7] A felperes a .. és az azt vezető miniszter ellen keresetet terjesztett elő. A perben a Fővárosi Ítéltábla 32.Pf.20.300/2017/4-II. számú jogerős ítéletével helybenhagyta az elsőfokú bíróság azon döntését, amely megállapította, hogy a .. valótlanul híresztelte az őt vezető miniszter, .. 2015. március 23-án az Európai Bizottság elnökéhez, .. eljuttatott levelében - melyet a kormányzati honlapon is nyilvánosságra hozott a II. rendű alperes - sajtóértesülésekre hivatkozással, hogy a felperesi társaság, az .. több szálon is összekapcsolódott a magyar olajmaffia legsikeresebb és legveszedelmesebb szervezett bűnözői csoportjával, és ezzel megsértette az .. üzleti jóhírét. A Fővárosi Ítéltábla ezen ítéletét a Kúria Pfv.IV.22.169/2017/10. sorszámú ítéletével hatályában fenntartotta.

A felperes keresete és az alperesek ellenkérelmei

- [8] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az I. rendű alperes azzal a valótlan állítással, hogy „a felperesi vállalkozás több szálon is összeért a magyar olajmaffia legsikeresebb és legveszedelmesebb szervezett bűnözői csoportosulásával, a több leszámolásos gyilkosság miatt felelősségre vont .. volt cégével, az ..-vel,” a II., III. és IV. rendű alperesek pedig ezen valótlan állítások híresztelésével, megsértették a felperes jóhírnév védelméhez fűződő jogát. Kérte az alperesek eltiltását a további jogsértéstől, továbbá kérte az alperesek egyetemleges kötelezését 5.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére. A felperes előadta: valótlan az a közlés, hogy a felperesnek az olajügyben elhíresült Energol elnevezésű céggel kapcsolata lett volna. Ebben az összefüggésben hivatkozott a .. és a .. ellen indított személyhez fűződő jogi perben született jogerős ítéletre. A felperes álláspontja szerint az alperesek a sajtó szakmai elvárásának nem

tettek eleget, a felperest nem keresték meg ezen állítással összefüggésben. A sérelemdíj kapcsán arra hivatkozott, hogy az alperesek cselekvősége nem választható szét, hiszen azt nem lehet tudni, hogy a társadalom tagjai pontosan honnan értesültek a felperesről híresztelt valótlan tényekről.

- [9] Az alperesek egyaránt a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes arra hivatkozott, hogy a felperes által sérelmezett cikk egy tényfeltáró cikksorozat egyik része, amely cikksorozat az .. személyi, üzleti és politikai kapcsolatait vizsgálta, és ennek alapján jutott arra a következtetésre, hogy a felperes is része a politikai kapcsolatoknak. Az I. rendű alperes szerint a cikk előzményét képezte az Európai Bizottság döntése, amely közpénzt érint, ennek során több közéleti szereplő is hangot adott véleményének. Az I. rendű alperes szerint a felperes közéleti szereplőnek tekintendő, egyébként pedig véleménynyilvánítás történt részükről. Másodlagosan előadta, hogy amennyiben a közlés tényállítás lenne, akkor az úgynevezett „értékitélettel terhelt tényállítás”. Előadta, hogy a közlés alapja volt az, hogy a ..-t 45%-os vagyoni hozzájárulással a felperes alapította, ezen cég tevékenységi körébe tartozott a gépjármű-üzemanyag kereskedelem, valamint a tüzelő- és építőanyag nagykereskedelem is. Hivatkozott arra is, hogy az úgynevezett Energol üggyel kapcsolatban a büntetőeljárás során a bizonyítási eljárás keretében született egy olyan tanúvallomás, amely szerint a „... úgy legalizálta az olajszállítmányait, hogy egy .. nevezetű százhalombattai férfi, akit amutatott be, a .. nevű céggel legalizálták a beérkező olajszállítmányokat. Ezt úgy értem, hogy a.. leszállította az árut, kiszámlázta, majd maguk alá gyártottak .. számlát.” Az I. rendű alperes előadta azt is, hogy az .. és a .. összeérését támasztja alá több személyi összefüggés is.
- [10] A II. rendű alperes arra hivatkozott, hogy a sérelmezett közlés vélemény, ebben a körben az I. rendű alperes által hivatkozott és csatolt dokumentációra hivatkozott. Kiemelte azt is, hogy a felperes közéleti szereplő, aki a vele kapcsolatos közléseket fokozottan tűrni köteles. Vitatta a sérelemdíj összegszerűségét is, és az alperesek esetleges egyetemleges felelősségével sem értett egyet. A III. rendű alperes az I.-II. rendű alperesek védekezéséhez csatlakozott.
- [11] A IV. rendű alperes ellenkérelmében arra hivatkozott, hogy a felperestől a cikk megjelenését követően helyreigazítási kérelmet vagy az írás eltávolítására irányuló igényt nem kapott. Jelezte, hogy a keresetlevél kézhezvételét követően a cikket elérhetetlenné tette, illetve előadta azt is, hogy honlapján a közzétételre az .. által szemlézett és összefoglalt cikk került. Hivatkozott arra is, hogy az oldalt 36 látogató összesen 44 alkalommal töltötte le. Álláspontja szerint az a közlés, hogy a felperes több szálon összeért az ..-vel, nem tartalmazott negatív állítást. Szintén vitatta az alperesek esetleges egyetemleges felelősségét.

Az első- és másodfokú ítélet

- [12] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét a jogsértés megállapítása vonatkozásában, valamint az eltiltásra vonatkozó igény tekintetében teljes egészében, a sérelemdíj vonatkozásában pedig részben találta megalapozottnak. Megállapította, hogy az I. rendű alperes megsértette a felperes jóhírnévhez való személyiségi jogát azzal, hogy az I. rendű alperes által üzemeltetett .. internetes portálon, „A kilencvenes évek olajmaffiajával ér össze a ..-féle ..-birodalom - I. rész” címmel 2015. április 23. napján közzétett cikkben azon valótlan tényt állította, hogy „az ..több szálon is összeért a magyar olajmaffia legsikeresebb és legveszedelmesebb szervezett bűnözői csoportosulásával”.
- [13] Megállapította, hogy a II. rendű alperes megsértette a felperes jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát azzal, hogy a II. rendű alperes internetes portálján 2015. április 23. napján „...” címmel közzétett cikkben azt a valótlan tényt híresztelte, hogy „az .. több szálon is összeért az egykori ..-vel, amely a magyar olajmaffia legsikeresebb és legveszedelmesebb szervezett bűnözői csoportosulásával”. Megállapította, hogy a III. rendű alperes megsértette a felperes jóhírnévhez való személyiségi jogát azáltal, hogy az általa üzemeltetett .. televízióban a .. című hírműsorban 2015. április 24. napján a „...” címen sugárzott műsorszámban azon valótlan tényt híresztelte, hogy „az .. több szálon is kötődik az olajbotrányról ismertté vált ..-hez, az .. több szálon is kapcsolódhat a '90-es években az olajbotrányról elhíresült céggel az ..-vel.”
- [14] Megállapította, hogy a IV. rendű alperes megsértette a felperes jóhírnévhez való személyiségi jogát azáltal, hogy az általa üzemeltetett .. internetes portálon 2015. április 23-án „...” címen közzétett cikkben azon valótlan tényt híresztelt, hogy „az ..több szálon is összeért az egykori ..-vel, amely a magyar olajmaffia legsikeresebb és legveszedelmesebb szervezett bűnözői csoportosulása.”
- [15] Az elsőfokú bíróság valamennyi alperest eltiltotta a további jogsértéstől. Az I. rendű alperest 700.000 forint, a II.-III. rendű alperest személyenként 400.000 forint, míg a IV. rendű alperest 250.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezte. Kötelezte az I. rendű alperest 44.450 forint, a II.-III. rendű alperest egyenként 25.559 forint, míg a IV. rendű alperest 15.558 forint perköltség megfizetésére a felperes javára. Az eljárási illetékről úgy rendelkezett, hogy abból 97.500 forintot a felperes, az I. rendű alperes 81.000 forintot, a II.-III. rendű alperesek egyenként 46.575 forintot, míg a IV. rendű alperes 28.350 forintot köteles az államnak megtéríteni, külön felhívásra. Az elsőfokú bíróság ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.
- [16] Indokolásában az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a .. 1995 szeptemberében alakult, 1996 júliusában vették fel tevékenységi körükbe a gépjármű-üzemanyag nagykereskedelmet és a tüzelő- és

építőanyag nagykereskedelmet. Ennek a cégnek 1999 májusától a fő tevékenysége az energiahordozó-nagykereskedelem volt. Ezen cégnek felügyelőbizottsági tagja volt 1995. szeptember 13. és 1997. május 21. között .. is. Ebben az időszakban a cég cégjegyzésre jogosult tagja többek között ..volt. A .. alapítja a felperes és a .. volt.

- [17] Tényállásként került rögzítésre, hogy a felperes 1992. november 10-én alakult. Egyik telephelye megegyezett a .. egyik fióktelepe címével, továbbá .. és .. is cégjegyzésre jogosult tagok voltak, amikor a .. is tisztséget töltöttek be. 1997. április 28-án az .. és a felperes is értékesítette a (..) részvényeit egy külföldi befektető részére.
- [18] Az úgynevezett .. ügyben 1997-ben indult nyomozás, amely után az elsőfokú ítélet 2007. november 14-én született meg. A nyomozás során elhangzott tanúvallomások szerint a .. nevében hamis okiratokkal számlát nyitottak és hamis számlákat állítottak ki. Az ügyben érintett .. úgy legalizálta olajszállítmányait, hogy a Kft. leszállította az árut, kiszámlázta, majd „... maguk alá gyártottak .. számlát”. Az .. nyomozását a sajtó figyelemmel kísérte, a .. nevének megismerését követően többen összefüggésbe hozták az olajügyet .. és a felperesi céggel is.
- [19] Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága, valamint az emberi méltóság, ezen belül az abból fakadó személyiségi jogok közötti összeütközés esetén szükséges a két alapjog közötti határ kijelölése. Foglalkozott azzal, hogy a tényállítás és a véleménynyilvánítás milyen módon határolható el, továbbá ismertette a Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalásának vizsgálati szempontjait.
- [20] Az elsőfokú bíróság szerint a felperes által sérelmezett alperesi közlések tényállítások voltak, amennyiben ugyanis egy cégről azt állítják, hogy egy másik céggel több szálon összeért, az a szavak általános jelentését is figyelembe véve valamilyen, a múltban ténylegesen megtörtént, ténylegesen bizonyítható tényekre utal vissza. Az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy a valótlan tény állítása vagy híresztelése csak akkor eredményez személyiségi jogsértést, ha az érintett vonatkozásában sérelmes is. Arra a megállapításra jutott, hogy a konkrét esetben az alperesi közlések egyértelműen a felperes szervezett bűnözésben való részvételére, bűncselekményekben való részvételre és jogosulatlan előnyök szerzésére utalnak. Valamennyi cikk azt a társaságot, amellyel a felperest összefüggésbe hozta, a legsikeresebb és legveszedelmesebb szervezett bűnözői csoport tagjának állította. Az elsőfokú bíróság szerint mindezek állítása, illetve híresztelése a valótlanosságuk esetén egyértelműen sértő, mert alkalmas a felperes társadalmi megítélésének hátrányos befolyásolására.
- [21] Az elsőfokú bíróság külön vizsgálta azt, hogy a perbeli közlések közüggyel kapcsolatban történtek-e. Arra a megállapításra jutott, hogy a büntetőügy, illetőleg a felperesi cégnek az Európai Unió által történő megbízatása miatt azon téma, amellyel összefüggésben a sérelmes közlések megjelentek, közügynek tekintendők. Kiemelte

ugyanakkor, hogy a szabad véleménynyilvánításhoz való jog korlátját jelenti a valótlan tényállítás, a szabad véleménynyilvánításhoz való jog is olyan alkotmányos alapjog, amely csak felelősséggel gyakorolható, és a közlő félnek mindent el kell azért követnie, hogy a valótlan tények állítása ne történjen meg.

- [22] A jogalap körében összességében azt állapította meg, hogy az alperesi írásokban a felperesi cég és az .. között felállított kapcsolatra vonatkozó tényállítás valótlan, és e körben az alperesek bizonyítása nem vezetett eredményre. Utalt ebben a körben a felperes által .., illetve a .. szemben perben született jogerős ítélet megállapításaira.
- [23] A jogkövetkezmények körében az objektív jogkövetkezmények alkalmazását elrendelte, az alpereseket a további jogsértéstől eltiltotta.
- [24] Indokoltnak látta az elsőfokú bíróság a sérelemdíj megállapítását is, amelynek összegét mérlegeléssel határozta meg. Köztudomású tényként értékelte azt, hogy egy gazdasági társaság hírnevének rontására alkalmas, ha valamely médium jelentős súlyú büntetőeljárással, illetve veszélyes szervezett bűnözői csoporttal hozza összefüggésbe. Ugyanakkor értékelte azt, hogy a felperes által e körben csatolt okirati bizonyítékok nem voltak elfogadhatóak, figyelemmel arra, hogy ebben a körben tanúbizonyításra lett volna lehetőség, ezzel a lehetőséggel azonban a felperes nem élt. Figyelembe vette az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegének megállapításánál a felperes közszereplői minőségét is. Egyidejűleg az I. rendű alperes terhére értékelte a felróhatóság körében, hogy rendelkezésére álltak azok az okirati bizonyítékok, amelyek az általa állított tényeket nem támasztották alá. Valamennyi alperes terhére értékelte, hogy a felperest az ügyben nem keresték meg. Figyelembe vette azt is, hogy az I. rendű alperes közölte elsőként a valótlan tényállítást, a II.-IV. rendű alperesek ténylegesen ezt vették át. Azt is a mérlegelési körébe vonta kisebb súllyal, hogy perbelihez hasonló közlések már más sajtótermékekben is megjelentek. II. rendű alperes esetében a II. rendű alperes hátrányára értékelte közszolgálati jellegét és a magyar médiában betöltött speciális szerepét, a III. rendű alperes esetében pedig azt emelte ki, hogy a sérelmes közlés egy hírműsorban hangzott el. A IV. rendű alperes javára értékelte, hogy a keresetlevél kézhezvételét követően a sérelmezett közlést tartalmazó cikket eltávolította, illetve azt, hogy a cikk megtekintésére csekély számú esetben került sor.
- [25] Nem találta alaposnak a sérelemdíj vonatkozásában az alperesek egyetemleges marasztalására irányuló igényt. Ebben a körben értékelte azt, hogy az egyes alpereseknek nincs ráhatása arra, hogy közléseket más sajtószerv átveszi vagy sem, nem is bizonyított az, hogy az alperesek egymás tevékenységéről tudva tudatosan jártak volna el a felperessel kapcsolatosan megjelentetett nyilatkozataikban. Mindezekre figyelemmel az 5.000.000 forintos sérelemdíj iránti igényt eltúlzottnak tekintette, összesen

1.750.000 forint sérelemdíjat tartott alkalmasnak arra, hogy a felperes esetében az alperesek által elkövetett jogsérelem által kiváltott hírnévromlást kompenzálja (I. rendű alperes esetében 700.000 forint, II.-III. rendű alperes esetében 400.000-400.000 forint és a IV. rendű alperes esetében 250.000 forint).

- [26] Az I.-II.-III. rendű alperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatta, és a felperes keresetét az I.-II.-III. rendű alperesek vonatkozásában teljes egészében elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I.-II.-III. rendű alpereseknek személyenként 85.000 forint + áfa együttes első- és másodfokú perköltséget és az államnak külön felhívásra 423.650 forint együttes kereseti és fellebbezési illetéket térítsen meg.
- [27] A jogerős ítélet indokolása szerint az elsőfokú bíróság a tényállást kellő mértékben felderítette, az alkalmazandó jogszabályok körét helyesen állapította meg, de döntésével a másodfokú bíróság nem értett egyet.
- [28] A jogerős ítélet indokolása kifejtette, hogy a felperes keresetét a .. szemben indított perben hozott döntésére és annak indokaira alapította, és ezt az álláspontot az elsőfokú bíróság is magáévá tette a jogsértés megállapítása tekintetében. A másodfokú bíróság szerint azonban a jelen per alpereseinek helyzete, a társadalomban betöltött szerepük, jogi felelősségük eltér a .., és a per tárgyává tett közlemény jellege nem hasonlítható össze.
- [29] A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy a véleményszabadságnak állami szerv alanya csak rendkívül kivételes esetben lehet. A .. az adott esetben hivatalos magyarországi álláspontot közölt egy külföldi szervezettel, amelynek során a véleménynyilvánítás Alaptörvénybe foglalt alapjogára nem hivatkozhat. Kiemelte, hogy az állami szervek nem élveznek alapjogi védelmet, mert az alapjogok az állammal szemben nyújtanak védelmet. A közhatalmi szerveknek nincsenek alapjogai, mivel alapjogi jogalanyiságuk sincsen. Fontos eltérő körülményként értékelte azt is, hogy a Miniszterelnökség a kérdéses levelében az alapul szolgáló tényeket egyáltalán nem is sorakoztatta fel.
- [30] A jogerős ítélet indokolása kiemelte, hogy a jelen esetben viszont az alperesek a demokratikus közvélemény alakításában kiemelkedő szerepet játszó sajtótermékek üzemeltetői, akik a véleményszabadság részét képező sajtószabadság gyakorlásának legszélesebb körű jogosítványaival rendelkeznek. Az Alkotmánybíróság gyakorlatára utalással rögzítette a jogerős ítélet, hogy a sajtó ellenőrzi a közélet szereplőinek, intézményeinek tevékenységét, a döntéshozatal folyamatát, tájékoztatja arról a politikai közösséget a demokratikus nyilvánosságot, vagyis a sajtónak alkotmányos küldetése, hogy a közhatalom gyakorlóit ellenőrizze, és ennek szerves részét képezi a közügyek alapításában részt vevő személyek és intézmények tevékenységének bemutatása és akár rendkívül éles hangú kritikája is. Ebben a körben rögzítette, hogy a tények

közlése tipikusan a vélemények alapja, ezért még az alkotmányos mértékkel egyébként nem bíró, utóbb hamisnak bizonyult tények esetében is indokolt, hogy a jogi felelősségre vonás során a felróhatóság és az esetleges joghátrányok mértékének meghatározása körében figyelembe vegyék a közéleti viták minél szabadabb folyásának értékét. Összességében rögzítette a jogerős ítélet, hogy a .. hivatalos levelében szereplő közlésekkel tartalmilag esetlegesen nagy hasonlóságot mutató sajtóközlemények megítélése során más szempontrendszert kell alkalmazni.

- [31] Minderre figyelemmel elsődlegesen azt vizsgálta a jogerős ítélet, hogy a sérelmezett közléssel érintett közlemény közügyet érint-e, tényállításnak vagy véleménynyilvánításnak minősül, esetleg értékítélettel terhelt tényállítás. Értékelendőként írta le, hogy fennáll-e valamilyen alapul fekvő valós tény, amelyből logikai úton a vélemény kialakítható, továbbá az, hogy az újságíró a szakma szabályainak megfelelően járt-e el.
- [32] A jogerős ítélet szerint a perbeli esetben helytállóan hivatkoztak az alperesek arra, hogy a perbeli közlések közügyet érintenek. Az ügynevezett .. a korábbi években a sajtó által is széles körben megtárgyalt büntetőügy volt, amelyben olyan személyek is érintettek voltak, akik az akkori gazdasági életben jelentős és befolyásos szerepet töltöttek be. A felperes uniós megbízatása és a politikai életben meghatározó szerepet betöltő személyek ezen cégben való részvétele a felperes személyét közszereplői státuszba emelik (volt miniszterelnök, jelenleg is aktív politikusok részvétele).
- [33] A jogerős ítélet kiemelte az Alkotmánybíróság határozataiból azt az alapelvet, hogy a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása biztosítandó, a tényállításokkal szemben az értékítéletek sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. Közhatalom, illetve a közhatalmat gyakorlók ellenőrzése és a közvélemény tájékoztatása, figyelmének felhívása érdekében pedig bizonyos fokú túlzást, provokációt is magában foglalhatnak a közlések. A véleményszabadság ugyanakkor nem nyújt védelmet az öncélú, a közügyek vitatásán körén kívül eső, magán- vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelynek célja a pusztá megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata vagy más jogsérelem okozása (13/2014. (III.7.) AB határozat).
- [34] Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet szerint kivizsgálandó volt, hogy hamis tényállításról van-e szó, vagy olyan következtetésről, amelyek a rendelkezésre álló tényekből okszerűen egyáltalán nem vonhatók le, vagy a közlő tudomása szerint sem felelnek meg a tényeknek, mert csak ebben az esetben állapítható meg a személyiségi jogsértés.
- [35] Ezen elvi kérdések vonatkozásában a jogerős ítélet az I.-II.-III. rendű alperesek jogi álláspontjával értett egyet. Rögzítette, hogy az I. rendű alperes egy három részes cikksorozatban foglalkozott .. személyével, rajta keresztül a felperesi társasággal, és azzal, hogy milyen kapcsolódási pontokat mutatott az ..-vel vagy a hozzá kapcsolódó személyekkel, cégekkel. A cikksorozat és annak első

részének címe egyértelműen állásfoglalást tartalmazott arról, hogy a céget az I. rendű alperes egyértelműen bűnösnek tartja, ezen vélekedése alátámasztására szolgál a cikksorozat. A cikk részletesen mutatta be a tényeket, rendes jogi eljárásban felmerült bizonyítékokat. Ezek alapján állított fel kapcsolati rendszert és vont le következtetést arra, hogy a felperes „több szálon is összeért” az .. Ezzel arra utalt, hogy a felperes személyi és gazdasági kapcsolódási pontokat mutatott az .. olajvállalattal, vagy azzal gazdasági kapcsolatba kerülő egyéb társaságokkal. Ismertette a büntetőeljárásban tett tanúvallomást, amelyet a következtetése egyik alappilléreinek tartott. A jogerős ítélet szerint ebben az összefüggésben még ha tanúvallomás a kapcsolat meglétét nem is támasztja alá, a felperes által nem sérelmezhető az alperesi közlés. Önmagában ugyanis az, hogy az I. rendű alperes kitart egy negatív értékítélet mellett, ezért felelevenít egy régebbi, korábban nem teljes bizonyossággal feltárt történetet, nem jogsértő, ha annak van valamilyen közéleti aktualitása, mert ebben az esetben a közlés nem minősül öncélúnak.

- [36] Indokolásában az Alkotmánybíróság 18/2004. (III.25.) AB határozatából kiemelte azt, hogy a vélemény elfojtása vagy napvilágra kerülésének megakadályozása nem teszi a véleményt meg nem születetté, és nem gátja valamely nézet elterjedésének. Kiemelte azt is, hogy az Alkotmánybíróság szerint csak akkor van esély a téves nézetek kiszűrésére, ha a szabad és nyilvános vitákban ütközhetnek az ellentétes védekezések, és ha még oly szélsőséges nézetek is napvilágra kerülhetnek.
- [37] A jogerős ítélet indokolása rámutatott arra, hogy a II.-III.-IV. rendű alperesek az I. rendű alperes közlését csupán átvették, annak tartalmán nem változtattak, és mindegyik tartalmazta azokat a tényeket, amelyek alapján az I. rendű alperes a következtetését megtette. Álláspontja szerint ebből pedig az olvasó egyértelműen értesülhetett arról, hogy a felperes „hírbehozása” az .. pusztán alperesi feltételezés, rendelkezésre bocsátott tényadatokból annak alapjait is megismerhette, ezért egyik alperes esetében sem állapítható meg jogsértő magatartás.
- [38] Mindezekre figyelemmel a másodfokú bíróság a felperes keresetének jogalapját nem találta megalapozottnak, ezért az alkalmazandó jogkövetkezményekre is kiterjedően az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és az I.-II.-III. rendű alperessel szemben előterjesztett keresetet elutasította. Miután az I.-II.-III. rendű alperesek fellebbezése eredményre vezetett, az immáron pervesztesnek minősülő felperest kötelezte a perköltség és az illeték megfizetésére, illetve megtérítésére.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [39] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

Megsértett jogszabályként megjelölte a Ptk. 2:45. § (2) bekezdését, a 2010. évi CIV. törvény (továbbiakban: Smtv.) 10. §-át, a Pp. 206. § (1) bekezdését.

- [40] A felperes kifejtette azon jogi álláspontját, hogy az alperesek részéről nem véleménynyilvánítás történt, hanem olyan tényállítás, amelynek eltűrésére a felperest nem lehet kötelezni. Kiemelte, hogy az ügynevezett következtetéseknek alapjaiban hamis és valótlan tények képezik az alapját. Az egyik ilyen „alappillér” .. büntetőeljárásban tett tanúvallomása volt, ennek azonban a tartalmát megváltoztatták, és abból önkényes kiemeléseket tettek. A felperes álláspontja szerint a tanúvallomásból az állapítható meg, hogy a .. a bűncselekményeknek nem elkövetője, hanem tulajdonképpen az áldozata (sértettje) volt. Hangsúlyozta a felülvizsgálati kérelem, hogy a felperesi közlések ténybeli alapjai hiányoznak, a .. egyébként is az ..-vel állt kapcsolatban. A felperes hivatkozott arra, hogy .. tanúvallomásából kitűnik, hogy a .. a számlagyártással a .. sérelmére járt el, az idézett tanúvallomást módosították, lényeges részeit pedig elhallgatták. A felperes szerint az olvasókat megtévesztették, torzs, hamis, valótlan képet alkottak, ez pedig nem fér bele a véleménynyilvánítás szabadságába. A felperes szerint sem a tanú (..) személye, sem .. vagy ..személye nem teremt kapcsolatot a ..-n keresztül a felperesi cég és az .. között. Ehhez képest a többszörös kapcsolódás egyszerűen valótlan tényállítás. Összességében az alperesi közlések arra utalnak, hogy a felperes kapcsolatba hozható a szervezett bűnözéssel, jogosulatlan előnyök megszerzésével, szervezett bűnözői kapcsolatokkal, ez pedig valótlanság esetén egyben egyértelműen sértő tartalmat is hordoz. A felperes kifejtette, hogy a közöltek semmiképpen sem tekinthetők hiteles, gyors és pontos tájékoztatásnak, továbbá utalt arra is, hogy a cikkek még csak nem is utalnak az abban foglaltakkal ellentétes álláspontok létezésére.
- [41] A felperes összességében kifejtette, hogy az alperesi írások tényeket hallgattak el, a valóságot eltorzították akkor, amikor a felperes konkrét érintettségét állították az .. ügyeiben, és ezzel jóhírnév sértést követtek el.
- [42] A felülvizsgálati eljárásban a II. és III. rendű alperesek terjesztettek elő felülvizsgálati ellenkérelmet.
- [43] A II. rendű alperes a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte a jogerős ítélet helyes indokaira utalással. Kiemelte, hogy közügyeket illetően fokozott a sajtószabadság és a véleménynyilvánítás lehetősége, a II. rendű alperes az I. rendű alperes közleményének lényegét vette át, nem beszélhetünk hozzáadott II. rendű alperesi tartalomról.
- [44] A III. rendű alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Előadta, hogy az adott esetben a tájékoztatáshoz való jog élvez elsőbbséget. Fontos a sajtó „örkutya” szerepének érvényesítése. Fontosnak minősítette annak tisztázását, hogy közügynek minősül az, hogy milyen közvélekedés létezik egy az Európai Bizottsággal szerződő cégről.

Megerősítette azon álláspontját, hogy a vitatott kitételek nem tényállításnak, hanem véleménynyilvánításnak minősülnek, a felperest fokozott tűrési kötelezettség terheli a logikusan levonható következtetések vonatkozásában. A III. rendű alperes a megállapított sérelemdíjat önmagában is eltúlzottnak ítélte meg.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [45] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.
- [46] A Pp. 275. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt. A (2) bekezdés értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül.
- [47] A felülvizsgálati eljárásban általánosan érvényesül a felülmérlegelés tilalma Ez azt jelenti, hogy alapvetően nincs helye a bizonyítékok ismételt egybevetésének és értékelésének. Ez alól kivételt csak azt jelent, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen, nyilvánvalóan iratellenes, vagy ellentétes a véleményalkotás, a logika alapvető szabályaival. Ilyen körülményt a jelen esetben a Kúria nem észlelt.
- [48] A Ptk. 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való - bármilyen módon, illetve eszközzel történő kapcsolattartást és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak. A 2:43. § d) pontja szerint a személyiségi jogok sérelmét jelenti különösen a jóhírnév megsértése. A 2:44. § értelmében a közügyek szabad vitatását biztosító alapjogok gyakorlása a közéleti szereplő személyiségi jogainak védelmét szükséges és arányos mértékben, az emberi méltóság sérelme nélkül korlátozhatja. A 2:45. § (2) bekezdése szerint a jóhírnév megsértését jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó és e személyt sértő, valótlan tényről állít vagy híresztel, vagy való tényről hamis színben tüntet fel.
- [49] Helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy az állandó bírói gyakorlat az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazza a Legfelsőbb Bíróság által a sajtó-helyreigazítási eljárásokra nézve kidolgozott PK 12. számú állásfoglalásban rögzített vizsgálati szempontokat. Ennek megfelelően a kifogásolt közleményt a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valós tartalmuk szerint kell megítélni. A közlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az

értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogosult személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot a jogsértés megállapítására. Véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, gazdasági, politikai és tudományos vita önmagában ugyancsak nem lehet jogsértés megállapításának alapja. Véleménynyilvánítás akkor valósíthat meg személyiségi jogsértést, ha kifejezősmódjában indokolatlanul bántó, sértő, megalázó vagy burkoltan valótlan tényállítást fejez ki.

- [50] A felperes által .. és a .. ellen indított személyiségi jogi perben az eljáró bíróságok, beleértve a Kúriát is úgy ítélték meg, hogy az ottani per alpereseként a .. nem tudta érdemben bizonyítani a felperes és az .. közötti kapcsolat meglétét, noha ott is hivatkozás történt a ..-re, mint a kapcsolatot megteremtő szervezetre.
- [51] A jelen esetben az ettől való eltérést a jogerős ítélet érdemben azzal indokolta, hogy itt az a sajtó elemezte a kialakult helyzetet, amelynek teljesen más az alkotmányos helye és szerepe, valamint a sajtónak a szabad véleménynyilvánítás folyamatában való részvételének lehetősége és felelőssége, mint az államhatalmi szerv, a .. esetében. A jogerős ítélet álláspontja az volt, hogy az eltérő alkotmányos szerepből is következően mások a sajtószerző lehetőségei és felelőssége, mint az állami szerveké. Miután a korábbiakhoz képest új bizonyíték valójában a jelen eljárásban sem került bemutatásra, a Kúriának a jelen esetben valóban arról kellett állást foglalnia, hogy a sajtó eltérő szerepénél fogva jogsértő volt-e a jogerős ítélet részéről a bizonyítékok részben eltérő mérlegelése.
- [52] A Kúria szerint vitathatatlan az, hogy az adott esetben a felperesi cég megbízása az Európai Unió Bizottsága részéről egyértelműen közügynek minősül, közvetve közpénz felhasználásával kapcsolatos. Ez a körülmény a következetes bírói gyakorlat és az Alkotmánybíróságnak a jogerős ítélet által is hosszasan idézett gyakorlata alapján (165/2011. AB határozat, 8/2014. AB határozat) véleménynyilvánítás lehetőségeit meghatározó módon kitágítja.
- [53] A Kúria szerint mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet mérlegelési tevékenysége nem volt kirívóan okszerűtlen, és ezen okból sem adott okot felülmérlegelésre. Helyesen idézte fel a jogerős ítélet azt a bírói gyakorlatot, hogy a véleménynyilvánítás folyamatában helye van minden véleménynek, jónak és rossznak, kellemesnek és sértőnek egyaránt. A szabad véleménynyilvánításhoz való jog a kifejtett véleményt annak érték és valóságtartalmától függetlenül védi. Az értékítéletre, az egyén személyes véleményére a véleménynyilvánítási szabadság minden esetben kiterjed, a kifejtett vélemény akár meghökkentő is lehet, illetve provokatív tartalmat is hordozhat. A véleménynyilvánítás lehetősége élvez alkotmányos védelmet, függetlenül a vélemény megalapozottságától. Az összefüggéseket is tekintve az I. rendű alperest tényállítás formájában is megjelent véleményt formált a felperes korábbi üzleti

kapcsolatairól, egyes személyi összefüggésekről. Ebben a körben pedig a Kúria álláspontja szerint sem lépte túl a szabad véleménynyilvánításhoz való jog korábban ismertett közéleti szereplő esetében az átlagosnál is tágabb lehetséges kereteit. Figyelemmel ugyanis arra, hogy a felperesnek tulajdonosi körében ismert közéleti szereplők is megjelentek, nem volt jogszabálysértő annak megállapítása sem, hogy a közéleti szereplővel hasonló megítélés alá esik úgy is, hogy gazdasági társaságról van szó.

- [54] A Kúria összességében egyetértett a jogerős ítélettel abban, hogy a Miniszterelnökség esetében más volt a vizsgálat mércéje, mint az alperesi sajtószervek esetében, az előbbi esetben az állam hivatalos álláspontjaként került közlésre az, ami a jelen esetben véleményként került megfogalmazásra. A jelen esetben a kifejtett vélemény nem nélkülözött minden ténybeli alapot, a bírói gyakorlat ilyen esetben csak azt követeli meg, hogy ez a kifejtett vélemény kapcsán megállapítható legyen. Ennek a követelménynek a perbeli közlés megfelelt, a II.-III. rendű alperesek pedig csupán utánközlők (híresztelők) voltak, ők úgynevezett saját tartalmi elemet nem helyeztek el a közleményben. Mindezekre figyelemmel a Kúria az érdemben helytálló jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [55] Alaptörvény IX. cikk, 2010. évi CIV. törvény 10. §, Ptk. 2:45. § (2) bekezdés, Pp. 275. § (3) bekezdés, PK 12. számú állásfoglalás.

Záró rész

- [56] A Kúria a felperes felülvizsgálati kérelmét tárgyaláson kívül bírálta el. A felperes a felülvizsgálati eljárásban pervesztett, ezért köteles megfizetni a II.-III. rendű alperesek felülvizsgálati eljárási költségét. Az I. rendű alperes részéről a felülvizsgálati eljárásban beadvány nem keletkezett, így javára perköltség nem volt megítélhető. A felülvizsgálati eljárási illetéket a pervesztett felperes köteles az államnak megtéríteni külön felhívásra.

Budapest, 2019. december 4.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A

kiadmány hitelélül:

AM

tisztviselő